

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Înțelepciune.

(S) E în natura lucrurilor să faci, deci și vrei numai ceea ce poți, și un animal nu vrea nici-odată ceea ce nu poate să facă, fiindcă printr'ânsul firea voiește, și ea știe totdeauna ce este, și ce nu este de putință. Singur omul, pe care firea l-a dat de capul lui, e în stare să se facă de rău încercând a face și ceea ce nu poate. E deci chestiune de înțelepciune, de cel mai elementar bun simț, ca tu om, mai înainte de a te hotărî să faci ceva, să-ți dai seamă despre efectul, pe care vrei să-l produci prin fapta ta, despre împrejurările, în care ai să săvârșești fapta, și despre puterile tale.

Dacă nu faci lucrul acesta, ori produci un efect, pe care nu-l vrei, — vorba românilui, »unde dai și unde creapă!?« — ori rămâi de rușine dându-ți de gol fie lipsa de pricepere, fie neputința.

Un mândru călăreț se pomenește deodată în fața unui șanț, — un »hop«, și calul, simțând că nu îi este dată putința de a sări hopul, se oprește. Călărețul, care ține în orice preț să-l sară și nu măsoară nici greutatea șanțului, nici puterile calului, dă pînieni cu toată nădejdea: calul sare acum, dar nu peste șanț, ci în el. E învederat, că în răznea, și paguba e — nu a calului, ci a călărețului, care i-a dat pînieni.

Dacă așa e când este la mijloc un singur om, cu atât mai vărtos așa trebuie să fie când sunt la mijloc mii și mii de oameni,

care toți au capete și toți trebuie să judece, și e chestiune de iubire frățescă să le zici:

»Stați, oameni buni, și dați-vă seamă, unde voiți să ajungeți, care sunt împrejurările și care vă sunt puterile în aceste împrejurări.«

Nu mai încape nici o îndoială, că lucrul acesta trebuie să-l facă cineva, și, orișicât de mititel ar fi cel ce-l face, oamenii cu judecată au să steie și să-și dea seamă despre cele trei lucruri față de care faptă bine chibzuită nu se poate.

E foarte firească, deci sănătoasă și bună viața și generala repulsiune, pe care a produs-o contele Andrassy prin proiectul său de reformă, ba fără de sfială se poate zice, că nu e repulsiunea nici destul de viuă, nici destul de generală.

E lucru pornit din gând rău acel proiect, rău nu numai pentru români, ci și pentru statul ungar și, cum s'a zis, rușinos nu numai pentru guvern și pentru sprijinitorii lui, ci și pentru poporul maghiar, care face prin acest proiect de reformă în fața lumii mărturisirea, că el nu mai e în stare să se susțină decât despoid pe alții de drepturi.

Aceia deci, care mai ales trebuie să fie cuprinși de repulsiune și să se sbuciume sunt adevărații maghiari, care sunt jigoși în simțământul de dignitate națională.

Indeosebi românii pot să se simtă chiar măguliți de proiect, căci frica ce se da într'ânsul pe față e un semn, că sunt socotiți poate chiar mai mult decât ceea ce în adevăr sunt. Sus de tot trebuie să-i fi pus contele Andrassy pe români în gândul lui

pentruca de frica lor să strice rostul țării și să-și facă de rușine neamul.

Pe când dar maghiarii au să-și apere și interesele, și banul nume, românii își apără numai interesele.

Au deci românii să-și caute și vor și găsi în luptă aliați nu numai între slovaci, sârbi și germani, ci și între maghiari și anume aceștia sunt cei mai prețioși, căci ei nu pot să fie decât oameni pătrunși de adâncă convingere.

Contele Andrassy și soții săi au mai profitat apoi de împrejurările grele, în care se află monarhia, ca să stoarcă dela Coroană sancțiunea prealabilă.

Sunt mulți cei ce au fost cuprinși de viuă repulsiune în fața acestei fapte: și pe aceștia pot românii să se razeme în lupta lor.

Fără de rezervă se poate dar zice, că niciodată în timpul celor din urmă câte-va decenii împrejurările n'au fost pentru români atât de priincioase ca acum, când toată lumea îi știe, îi înțelege și le dă dreptate și sunt mai mulți decât ori și când cei interesați a se lupta alătura cu dânsii ori a le da sprijin fie direct fie indirect.

Rămâne acum să dea și ei întreaga măsură a puterii lor, că ori și cine să știe, întrucât poate să se razeme pe dânsii.

Care este efectul intenționat prin această desfășurare de puteri?

Unul singur și bine precizat: ca reforma, în forma propusă de contele Andrassy, să nu fie introdusă.

Acesta și numai acesta: lupta e îndreptată numai contra susținătorilor acestui pro-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Cronică femenină.

De Marilina Bocu.

De lângă cămin.

Au murit trandafirii grădinilor și floricelele oficiale s'au dus după ei rând pe rând; rândunelele pleaseră de mult întristate de zălea ce le scribură arțile, cele din urmă frunze îngălbinite, scuturându-se tremurând, căzură fără de viață, lăsând ramurile despoiate și când crengile goale și întinse brațele uscate nu mai rămăseseră decât cocorii cari și ei se depărtau jelind în zarea depărtărilor de azur.

Vântul a strâns țărâna și'n moșoroaie grămdite a îngropat toate frumusețile ce par'că de când lumea fuseseră far' de viață, au plâns streasmele zile de-a rând și uneori noaptea, crivățul se abateă șuierând prin noruși, cercând să se revăritească. Pe urma tristelor morminte o mână nevăzută a întins în întunerecul unei nopți fără de stele, giulgiu alb, alb curat, neatinș și nepătat, ingerii au coborât în taină și-au zăgrăvit pios în fața fereastră, cununi de flori, împletite din strălucitoare stelute diamantii și oimineața la vechile reci se aprinseseră focurile vesele, părâind veselele. Lângă căminul încălzit se desmorți strănsosarea melancolică a sufletelor învăluite fără de voie în acel nu știu ce vag și trist al toamnei din care naște mereu întrebarea, oare pentru ce cad frunzele? Pâlpăirile albastre aurii ale focului înviorază interiorurile întunecate de cețu-

rile fumurii și acum din căldura plăcută a oștii ne uităm bucușoși printre florile înghețate dela geam, — iată iarna!

Da, e frumoasă, e veselă priveliștea iernei, dar albul nevinovat al zăpezii minunate, poartă vîna cea mai mare. Câți micuți sărmani omoară! Gerul reîmprospător, savurat de îmbelsugații îmblăniți, pe câți nenorociți fără umbră de foc, îi chinulesc și îi paralizează în nemșcarea amorțelii degerate. Câți bolnavi se prăpădesc în sărăcia mizeriei desăvârșite, câte mame tremur neputincioase, în grozăvia gerului, cu copilașii goi, cu pieptul sterp.

Imi vine în minte duioasa naivitate a unei copilite ce își piză mama bolnavă într'o cocioabă mizerabilă și stănd lângă ochiulețul de geam lipit cu hârtie, făcuse ochii mari și căscase guri mirată că peste drum, la fereastra unei case mari, văzuse la geamurile date în lături, garoafe înfiorate. Și nu se putea dumiri cum ele rebegeau de frig cu toate închise și învelite în țoale și acio la geamurile deschise înfloreau garoafe.

Când în satisfacția moale a ceasurilor de reverie tolanți în fotoliurile largi pândim a lere jocurile capricioase ale fazeților și gândim la toate și la nimic, nu ducem lipsă de nimic ce ne-ar putea face să suferim și ne permitem luxul de a privi focul din cămin ca o distracție, — de ce nu ne trezește gândul că în complectă noastră abundență, cu prețul unui roman la modă, am putea da unui sărman câteva brațe cu lemne. Niciodată nu se află mai la locul ei filantropia, ca în vreme de iarnă.

Toate le poate omul răbdă când și vremea de afară e cu el, dar gerul, gerul biruie și pe omul

sărătos și îmbrăcat necum pe cel sărac, bolnav și desolat. Femeia, ea cea care își poate împărți mintea în o sută, ea gata să piângă cu toți morții de pe drum, — ei îi este dat ca în zorul tuturor preocupărilor să nu uite pe celce suferă. Să-și aducă aminte bogat, de cel umil și fără mijloace de traiu, să-și aducă aminte zic și în mijlocul splendorilor de bal. Nu e de ajuns să nu refuzi parava mâinei înghețate ce și-se întinde în drum, la colț de stradă și ușe de biserică, dar să cauți să afli mizeria, s'o descoperi, sau cel puțin să nu dai îndărăt dela ajutorul ce-l solicită atâtea societăți de binefacere, ale căror intenții se poate afia când nu pot fi puse la îndoială.

Bogatele să se lipsească totdeauna de o podobă, sau un obiect de prisos, în favoarea săracilor, dacă nu mai mult cel puțin atât de ar face toate câte au belșug, la un loc, — s'ar strânge mult.

Să-i fie de datorie oricărei femei a se priva de câteva va, cel puțin odată de câteori se extasiază înaintea vitrinelor încărcate cu noutăți, căci de nu se gândește femeia în mod fîntit la ceva, — de fapt prisos, nu i-se pare niciodată a avea, dar fiind sacul fără fund al vanității femeiești. Și nu numai cele bogate să se gândească a ajuta pe săraci, dar chiar și aceia, căror din mila Domnului, le pot rămânea un bucl de mâncare mai mult. Să-i fie în mintea oricui, în vremurile acestea aspre mai ales, că o lipsă insuportabilă pentru cel sărac, o poți împlini cu prisosul ce-l sporești la un restaurant bună-oră, cu un pahar de bere mai mult decât trebuie.

Și în sfârșit, un ceas pe săptămână numai, să-l dăm în folos binefăcător, lucrând o hănușă,

iect, numai contra celor ce abuzează de putere ori profită de împrejurări, ca să-l impună și dietei, și coroanei.

Indată ce nu ne-am mărgini la aceasta, am putea să producem efecte, pe care nu le vrem și să-i facem contelui Andrassy cele mai bune servicii.

Românii-și desfășură toate puterile, ca să-și apere interesele, a cărora legitimitate toată lumea o recunoaște, ca să-și scape patria de un mare rău, ca să ridice prestigiul coroanei și ca să ajute pe concetățenii lor maghiari a-și apăra bunul nume în fața lumii.

Dar dacă nu vor reuși!?

Pot, ba în împrejurările create de actualul guvern ungar trebuie chiar să reușească, dacă toți cei interesați a-și face datoria și se vor mărgini la scopul bine precizat, căci sunt foarte mulți cei de vor căderea contelui Andrassy fără ca să o poată mărturisi aceasta.

Dacă s'ar întâmpla dar, ca proiectul să fie și votat de dietă, și sancționat, rușinea va cădea numai asupra acelora, care nu-și vor fi făcut indeplin datoria.

Românii să nu fie în rândul acestora. Să-și dea bine seamă și despre scopul ce urmăresc, și despre împrejurări și să-și desfășure toate puterile, căci în cel mai rău dintre toate cazurile se ridică în ochii lumii. Rușinea ar cădea asupra lor numai dacă nici acum n'ar fi în stare să se adune cu toții la un loc și să dea fiecare tot ceace e mai bun în sufletul lui.

Parola zilei este: mișel cine stă la o parte până chiar și azi!

»Reichspost«, organul partidului creștin-socialist din Viena, publică în numărul său del 13 c. un articol intitulat »Reforma electorală maghiară și români«, din penna dlui deputat Dr. Florea Lupu, în care se arată întreaga infamie alai Andrassy și lupta ce trebuie să poarte românii (și naționalitățile) împotriva domniei oligarhe din Ungaria.

o scufiță, un scutec ori o cămășuță pentru copilașii sărmani cărora mamele n'au nici din ce cărpi.

Nimeni nu poate fi în stare să aline toate durerile câte se luptă în omenirea întreagă, dar chiar nici aceea ale unui oraș. Nu numai a-rea ar lipsi, dar și mărirea sufletului pentru a putea rezista la jalea atâtor suferințe.

Să ne gândim a alina fiecare femeie măcar durerile ce ne ațin adesea calea vieții și'n vreme grea să ne cumpănim plăcerile ca să micșorăm greutatea poverii săracilor.

Cine știe, dacă cei fericiți, nu datoresc clipa supremă a norocului, tocmai blagoslovirei și rugăciunii ploșe a vre-unui nenorocit mluit la anangie. Viața e plină de cotituri misterioase, e bine să fim totdeauna dreți și miloși ca în momentele noastre bune, ca și în cele grele să nu avem a ne impută slăbiciunea egoismului.

Lângă căminul cald să se strângă în șezători femeile să toarcă și să cânte pentru ceice nu pot vărsa decât lacrimi fierbinți pe vatra rece.

Arad, Noemvrie 1908.

Situația românilor bucovineni.

Interview cu dl Dr. Florea Lupu

președintele băncii țării din Bucovina, deputat în camera provincială, membru al comitetului țării și șeful românilor democrați din Bucovina.

Zilele acestea a petrecut în Viena, dl dr. Florea Lupu, cu care ocazie mi-a acordat o convorbire despre stările actuale politice din Bucovina. La prima vedere face impresia unui om de o energie și putere de muncă neînfrântă. Abia am schimbat cuvintele obișnuite de bineventare, când mi arată un articol destinat pentru oficiul creștinilor-sociali »Reichspost« articol, care vi-l alătur — și-mi expune ideile, despre cari tracta menționatul articol. Pentru fiecare minută își are programul de muncă stabilită. Cu deosebită amabilitate mi-a oferit serviciul său într'un timp, care era să fie destinat pentru repaus și recreație.

Mi-a destăinuit multe lucruri, cari vor servi spre orientarea publicului român despre trecutul și prezentul abuzurilor politice în aceea țărișoară uitată de Dumnezeu.

Până la anul 1898 alegările se făceau prin atot puternicul guvern, iară creaturile lui nu a-părau nici când drepturile poporului, ci interesele sale proprii și ale guvernului. Atunci s'a inaugurat o politică nouă. Apare regretatul Dr. George Popovici în fruntea unei mișcări naționaliste.

Aici a aflat Dr. Lupu cuvinte călduroase pentru marele repausat. »Noi, Dr. Onciu și eu mine, l-am sprijinit de aici din Viena prin sfaturile noastre. Multe planuri, cari avea să le îndeplinească repausatul în Bucovina, le deliberam aici împreună. Mai târziu s'a alăturat mișcării Dr. Iancu Flondor. Ceeace lipsea vechinului partid național, înjghebat de bărbații aceștia, era un program binedefinit. Când am intrat eu în politică, am pretins-o aceasta categorie dela șeful de pe atunci al partidului național Iancu Flondor. În scurt mi-s'a aliat și Drul Aurel Onciu. Părerea, credeul meu politic este, că na popor politiceste nu înseamnă nimic, dacă nu stă bine economiceste și nu-i școlit.

Drept aceea am venit cu un program economic radical, pe de altă parte am pornit o luptă înviersunată încontra asupritorilor poporului. Am încercat să ne împăcăm cu partidul național și să luptăm împreună, însă nu s'a putut afla nici o înțelegere și prin urmare am trebuit să-l combatem.

Contele L. N. Tolstoi.

De C. Șaroșleanu (C. Stere).

(Urmare).

În legătură cu această teză, Tolstoi judecă personajele de avanscenă: Napoleon e zugrăvit ca un caraghios, îngâmfat și sec, pentru care artistul nu cruță măcar epitețe ca bandit, inept, ignobil, mișel...

Amintiți-vă de pildă, ilustrația tolstoiană a scenei dintre Napoleon și »un tânăr cazac«, descrisă de Thiers, în care marele artist rus rolul cazacului îi atribuie unui lacheu, bețiv, stricat, hoț, care însă, conștient, a știut să-și bată joc de marele împărat francez...

Sau ridicula situațiune a lui Napoleon, când înainte de a intra în Moscva, așteaptă înzădar »deputațiunea boierilor« și visează cum, pentru a câștiga inimile sălbaticilor moscoviți, va scrie pe păreții instituțiilor de binefacere: »Casa mamei mele«...

Aceiași aversiune, ca și pentru Napoleon, Tolstoi o manifestează și pentru bărbații de stat și generali ruși, ca Speransky, Rastopcin, Miloradovici, Toll, etc. — acești »compozitori de dispozițiuni«, cum se exprimă el.

»Fost-au piedeci de natură principiară sau mai chestii de partid?«

Flondor în privința națională era prea radical. Astfel pretindea, ca la o eventuală reformă electorală rutenilor să le iee posibilitatea, ca să devină cândva un factor politic important în țară. La răspuns, că asta-i imposibil, deoarece trebuie să contăm cu stările actuale. Cerem cât putem, dar nu ceea ce nu ni-se poate acordă nici când. Pe proiectul de lege, care cerea desrădăcarea terenurilor dominicale (Gutsgebiete) și-i silea pe boieri să contribuie ca fiecare sătean la cista săteană ne-am pus într'un contrast grav cu boierimea noastră. Creditul țărănesc era cât se poate de însemnat. Unica bancă mare ipototecară din țară »Bodencreditul« era în mâna boierilor și intereselor lor, iară creditul băncilor raiffaisiense se urcă în total la suma ridiculă de 370 milioane coroane. Noi am adus proiectul de lege pentru creșterea unei bănci a țării, prin care am »Bodencreditului« lovitură de moarte. Factorul cel mai important pentru promovarea culturii țării este învățătoria, care e salarizată și nerăabil. Am stăruit deci, ca să li-se urce învățătorilor. Reforma legii comunale era în ea să curme odată pentru totdeauna puterea jidovilor, dar și a boierilor. Natural că acești din urmă și mai târziu și ovreimea a început o goană bună împotriva noastră. Noi nu ne-am dat când îndărăpt, am purtat până la cuțite luptă toți adversarii noștri și în fine ne-a fost dat vedem înființată banca țării, care, durere, grupă elementelor mizerabile, ce se află încă la conducerea ei — aici s'a gădit distinsul deputat directorul băncii, Paschkis, ovreu — servind încă în cea mai mare parte intereselor jidovilor. Totuși cursează astăzi vre-o 10 milioane coroane printre țărani, ceea ce înseamnă un progres enorm față de trecut. De când am primit și conducerea centralei băncilor raiffaisiense, s'a urcat creditul lor la o sumă uriașă. Legea comunală s'a sancționat nu de mult. Celelalte legi așteaptă sancțiunea. Ceea ce a fost mai greu, adică votarea unor legi, am făcut-o, închinându-ne spre această alianță a tuturor elementelor democratice, române și străine. Metodul nostru de luptă n'a fost înșeles și ne-a câștigat pe lângă mulți prieteni mulți adversari.

Pe partea noastră s'a pus din capul locului treaga țărănime, deoarece vedeă că luptăm pentru o cauză bună și în interesul ei, apoi învățătoria. Contra noastră s'a ridicat boierimea păturile culte dela orașe și preoțimea.

»Este adevărat, die deputat« — îl întrebă — »că ați fi luat o poziție ostilă față de țărime și din cauza aceasta ea v'a combătut?«

Și pentru ce îi urește și-l »pedepsește?« mai, fiindcă încearcă, cu »dispozițiunile« lor, conducă istoria, pe când, după teză, nu pot decât jucăria ei:

»Oamenii aceștia, tărăți de patimile lor, au numai executori orbi ai celei mai triste fatalități ei însă să credeau eroi, și-și închipuiau că ce făceau e cel mai demn și nobil lucru«...

Și pentru cine are simpatie mai mare? Pentru un Bagration sau Dohturov, pe cari ni-l zugrăvește ca niște tâmpiți, cari nu știu să lege de fraze, dar cari nu fac »dispozițiuni«, nu dau nici ordine în timpul bătăliei, ci numai dau din la orice comunicare a aghiotanților; sau pentru Cutuzov, pe care tot el ni-l descrie ca pe un moșneag decăzut, ce știe numai să plângă, ofteze și să și facă cruce, — dar se supune videnții, fără a se codi, și deci execută voința care coincide cu voința poporului, cu voința țării...

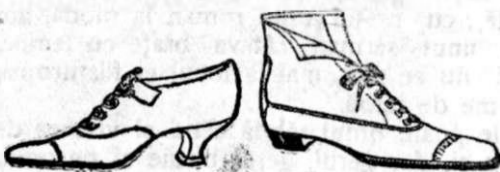
Și Tolstoi polemizează cu istoricii ruși, care nu vor să recunoască meritele acestor țărani ai săi:

»Așa e soarta, — spune el, — nu a țărânilor mari, nu a unui grand-homme, pe cari recunoaște geniul rus, ci soarta acelor oameni rari, întotdeauna solitari, cari pătrunzând voința Providenții, îl supun voința lor personală... Pentru

Szimonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

Își recomandă on. public din loc și provincie, marile de prima calitate, care se bucură de bună reputație. Fac **ghete** pentru picioare bolnave, departe **ghete moderne de copii, bărbați și dame** din cel mai bun material și cu prețuri moderate.

.. Pentru comande din provincie rugăm să ni-se trimită de model o ghiață...

„Nu. Anticlerical nu sunt. In casa mea vei afla testamentul nou, care nu-l vei afla la mulți preoți pe care-l celesc cu mult interes. Nimeni din familia mea nu se culcă până ce nu-și face rugăciunile. In schimb am combătut pe acei preoți, care exploatează în mod neomenesc țărănimea — și sunt mulți de aceia la noi în țară — fără cruțare. Elementele cinste din preoți s'au înrolat în partidul nostru, spre pildă părintele Morariu din Pătrăuț.

Modul nostru de a purta lupta împotriva corupției fără cruțare ne a făcut, precum am zis, mulți adversari. Înainte de toate guvernul, care nu suferă oameni străbătători, oameni de muncă, energici și caractere integre, ei numai creaturi de-ai lui, oameni molateci, care-i poate converti ușor la prin promisiuni, ba prin decorații, ba prin înălțări. Căci guvernele la noi nu sunt deprinse să administreze, să execute legea, ca în țările din apus, ci se guvernează, ca autocrați. Guvernerii se simt ca principi feudali, ca satrapi, na ca organe administrative. La noi știu din capul locului că nu vor ajunge nimic nici cu mita, nici cu decorații, nici cu promisiuni și că vor avea dificultăți mari cu noi. Dreptaceșii au asumat toate creatorile lor împotriva noastră. Cea mai marcantă figură de corupție guvernială este Nikolai Wassilko, un hoț internațional, care face în politică negoț și-l poți avea totdeauna prin recompense rușinoase pentru orice plan. Lipsit de orice convingere, trecând de la români la ruși, ca să și poată face mendrelele sale pe spatele poporului ruten, deoarece românii îndată lui cunoscute, ce poamă-i, el caută să strice românii cât poate, ca să le sugereze rutenilor convingerea că încează în interesul lor. El a început o luptă perfidă împotriva noastră și și-a aflat un companion vrednic în vârul său de la Berhomel, bar. George Wassilko, care din grația românilor poșede un mandat românesc și-i căpitan al țării. Eu eram primul, care l-am cunoscut cât pălăie și am început să-l combat. La început nici prietenul meu de luptă Aurel Onciul, nu mi-a dat concursul până s'a convins și el de neșelia și trădarea de neam ai vârului lui George Wassilko.

La urmă s'au convins și vechii aderenți ai partidului național, așa numiți „Apărăriști“, că lupta ce-o purtăm noi împotriva astor fel de elemente și mai ales împotriva cvreilor, cari mereu se amestecau în alegerile noastre în cercurile curat românești în deuna noastră, este îndreptățită, că suntem oameni integri și nu ne lăsăm captivați de guvern și ne-au întins mâna de împicere.

„Și care-i baza împăcării dle deputat, respective

ce concesiuni s'au făcut din partea ambelor partide?“

„La noi nu există nici învingători nici învinși. Piedestalul împăcării este partidul creștin-social. Cu el învingem și picăm.“

„Afiați Dv. de oportună alianța cu partidul acesta? Și ce cauze v'au oferit cu ocazia alianței?“

„Alianța aceasta eră unica posibilă. Noi ca partid cu un grup disparent de deputați nu putem ajunge nimic în parlamentul vienez. Când i-am oferit noi, democrații, ministrului Gessman alianța noastră, el ne-a respins cu cuvintele: „Cu fracțiuni anagratice a poporului român bucovinean nu stau de vorbă, cu românii bucovineni uniți voi parlamentă cu dragă inimă“. Noi am aprobat cuvintele circumspectului bărbat și ne-am unit. In privința națională și profesională avem deplină autonomie, în chestiunile economice votăm cu creștinii-sociali.

„Așa dară partid democrat și apărărișt nu mai există, ci numai un partid creștin-social român?“

„Până la deplina contopire a ambelor partide, autonomia lor rămâne încă conservată. La împărțirea mandatelor numărul acestora, dacă-i divizibil prin 2, se pune la dispoziția ambelor partide în părți egale, cari apoi denumesc autonom candidații. Aceștia candidază numai pe program creștin-social. Dacă numărul mandatelor nu-i divizibil prin 2, se decide prin sorți, care partid are să ocupe acel mandat care rămâne la împărțire, dacă nu s'au unit anticipativ ambele partide asupra unei persoane anumite. Partidul este încă în formare și trebuie deci, dacă vom să-i punem o bază temeinică, să începem cu o organizație trainică. Eu zilele acestea am studiat întormirea secretariatului creștin-social din Viena. Acesta ne va servi ca model.

Fiecare țaran va contribui în casa partidului cu 2 coroane anual — inteligența cu mai mult — în schimb vom oferi despăgubiri victimelor politice — căci nimic nu descurajază mai mult, decât dacă văd țărani că oamenii cășădiți și prigoniți pentru activitatea lor politică sunt lăsați în seama lui Dumnezeu — vom introduce un birou de informație pentru țărani, vom sprijini procesul partidului și vom acoperi epesele de agitație“.

„Auz, d-le deputat, că vre-o căți-va malconțenți au rămas afară de organizația D voastră?“

„Da. Este George Wassilko, care l-am amintit deja, dep. Ispescul, o unealtă în mâna lui Nikolaj Wassilko, care-i face profesorului său făptă stujbe în tabăra românilor, apoi familia Procopovicienilor, Grigorovicienilor și Ispesculenilor. Special în familia dep. Ispescu seamănă să fi rămas o tradiție de a fi slugi ai guvernelor și

dușmanilor noștri. Dacă spre fericirea noastră n'au nici un razim în popor și la proximele alegeri îi vom sufla definitiv de pe suprafața politice naționale. Unicele partide românești, cari s'au dovedit cu putere de organizație și razim în popor, partidul democrat și „Apărărișt“, sunt unite și vor ști să se desbore de aceste lichele. Mai rămân unii vernici, cari sunt slugi ai guvernului, pe cari îi vom combate din răspuneri și am mare speranță, că-i vom dobori și pe aceștia“.

Cu acestea mi-am luat rămas bun de la d-rul Lupu.

Meetingul din Bacău.

Duminecă la ora 2 s'a ținut la Ateneu meetingul Ligei. A prezidal domnul Radu Porumbaru, deputat.

A vorbit dl Cantili, arătând atitudinea Austriei față de noi, precum și măsurile ce trebuie luate contra jgălreii aduse României prin propunerea de a se admite în comisa dunăreană să figureze un bulgar și un sârb.

Di Mircea Cancicov vorbește contra legilor draconice sancționate contra românilor din Ardeal și măsurile ce trebuie luate. Indeamnă pe toți la solidaritate.

Di G. Jovian indeamnă a ajuta frații, peira lor fiind a noastră.

La urmă s'a votat o moțiune în următorul cuprins:

»Cetățenii băcșoani, întruniți azi 2 Noembrie, în localul Ateneului, protestează împotriva prieteniei Statului nostru cu Austro Ungaria, dela care nu ne-am ales decât cu specularea intereselor noastre economice și cu jgălirea sentimentului național, și cer guvernelor țării ca, luând o atitudine demnă de un popor liber să nu tolereze umilinta ce ni se impune de a sancționa noi înșine, prin acte de curtuazie, sugrumarea neamului românesc«.

Adunarea a trimis următoarea telegramă:

Doamnei Ana Aurel Vlad, Bu apesta.

Ilustră doamnă!

»Coborând treptele temniței mângăiați-vă că admirăția neamului român, vă alcătuește aureola martirului.

»Fiți mândră în tovărășia nădejdei că suferințele voastre vor fi un imbold mai mult la deșteptarea unui popor demn de o soartă mai bună.

»Dumnezeul dreptății trăiește încă«.

Cetățenii bacșoani,

în întrunirea dela 2 Noembrie 1908.

istoricii noștri însă, — e ciudat și groznic lucru, — un Napoleon, această cea mai nălă unealtă a istoriei, este un obiect de admirațiune și gloriificare, el este grand. Iar Cutuzov, acel om care prezintă pilda neobișnută în istorie de abnegațiune și de conștiință în prezent a rostului viitor al unui eveniment, Cutuzov le pare ceva îndifinit și nevrednic. Dar e greu să ne închipuim un personaj istoric, a săruu activitate să fie mai neclintit mereu îndreptat spre acelaș scop. Și e greu să ne închipuim un scop mai demn și care să coincidă mai mult cu voința unui popor înbege...

În »Războiul și pace« această teză joacă un rol atât de mare, încât vestitul strateg rus, defunctul general Dragomirov, s'a și simțit dator să scrie o critică a acestui roman din punctul de vedere... al adevăratei științe militare!...

Dar alături de trza de filozofie istorică susținută în »Războiul și pace«, tot în acest roman Tolstoi e însuflețit de un viu sentiment patriotic: el nu-și ascunde tendința de a preamări eroismul și dragostea de țară a poporului rus întreg și vră să ne arate superioritatea neamului său față de cele »80 de limbi« ce su năvălit în Rusia. Apostolul creștinismului de astăzi, nu numai justifică acolo toate cruzmile războiului de guerilla, dar însoțește descrierea scenei r crunte de răzburare populară cu o ieșire polemică împotriva celor cari nu recunosc legitimitatea acestor mijloace de luptă (păstrez cât se poate construcția puțin gramaticală a originalului):

»Fericite de poporul, care, nu ca francezii în 1813, salutând după toate regulile artei cu grație și politeț, întorcând spada cu mânerul înainte,

o transmite generosului învingător, ci fericite de poporul, care în clipa încercării, fără să întrebe despre aceea cum după regule au făcut alții în asemenea împrejurări, cu simplitate și ușor ridică cei dintău clomag cei cade în mână și trage cu el până ce în sufletul său simțul de obidă și răzburare nu va fi înlocuit de dispreț și milă...«

Și Tolstoi chiar afirmă însuși că aceste idei l'au îndemnat și l'au sprijinit în acei șase ani de muncă jertfită pentru »Războiul și pace«.

Nu mai pot consacra mult loc celorlalte opere literare ale lui Tolstoi.

În ce privește »Ana Carenin«, atitudinea lui față de despărțirea între soții Carenin, simpatia lui — nu pentru acel tip luminos de »etern feminin«, care este Ana, ci — tocmai pentru o ciupercă de cancelarie, ba bărbatul ei, sunt prea cunoscut, s'a vorbit prea mult despre ele, în legătură cu ideile lui Tolstoi asupra dragostei și a căsătoriei, pentruca să mai insist aici asupra lor.

Un critic rus (dnul Șestov), din atitudinea aceasta deduce chiar, că acel motto din fruntea romanului: »A mea este răzburarea și eu vreau răsplăti«, trebuie interpretat ca revendicarea artistului pentru el însuși a dreptului de a »răzbură și a răsplăti« pe eroii săi!...

Dar nici din »Ana Carenin« nu lipsesc și elemente teiziste: în acest roman s'a afirmat pentru prima oră aceea atitudine negativă față de orice activitate publică, care la Tolstoi a evoluat în urmă până la anarhismul lui creștinesc de astăzi.

Vă amintii ședințele consiliului de ministri, ale

zămstivului, adunările nobilimii, alegerile, sau felul cum e descrisă activitatea lui Cozoișev, Sviaj-ky, etc.? Cum Tolstoi caută să ne dovedească sterilitatea și înaintea tuturor sfoșărilor în această direcție? Și cum ne arată, ca o dovadă ex contrario, că pentru Levin viața n'a căpătat vr'un »senz«, decât din momentul când s'a hotărât să trăiască »numai pentru sine«?

»Înainte, — scrie el, de pildă, — când Levin se silea să facă așa ceva, care să facă bine pentru toți, pentru omenire, pentru Rusia, pentru satul întreg, el băgă de seamă că gândurile despre aceasta erau plăcute, însă activitatea însăși eră neorânduită, și se reducea la nimic; iar acum, când el, după căsătorie, a început tot mai mult și mai mult să se mărginească la viața pentru sine, eră încredințat, că ea este cu mult mai cu spor ca înainte, și ajunge tot mai mare și mai mare, deși nu mai simte nici o bucurie la gândul despre activitatea lui!... Și viața lui »nu numai nu mai este lipsită de senz, ca înainte, dar are »un înțeles neîndoielnic de bine«...«

În legătură cu această noie trebuie să relevăm aici și individualismul lui puternic, care ne va lămurii multe în încercările lui filozofice ulterioare, — individualism, care ajunge chiar, în prima fază, până la preamărirea morală a egoismului.

De sigur, țineți minte pe biata Sonia, din »Războiul și pace« această delicată figură feciorelnică, plină de bunătate și de abnegațiune, cu care sorita a fost atât de nedreaptă: ea e silită să renunțe la căsătoria cu Nicolai Rostov, pe care îl iubeste, și duce, la sfârșitul romanului, o viață obscură și chinuită de »rudă săracă« în familia logodnicului de altădată și a prietilor Bezuhii.

Din România.

Dela Curte. MM. LL. Regele și Regina vor sosi în ziua de Joi 13 Noemvrie, la orele 5 p. m., în Capitală reluându-și reședința de iarnă.

Conform dorinței exprimate de Suveran nu se va face nici un fel de primire oficială la sosirea Suveranilor în gara de Nord.

*

Di N. Iorga în Turnul Severin. Din Turnul-Severin primim următoarea invitație: Societatea muzicală românească „Doina”, în timp de 11 ani, a lărat cu râvnă pentru dezvoltarea gustului muzical. „Doina” s'a gândit, mai ales în seceta care ne bântuie, să-și întindă cercul său de activitate; de aceea, ea s'a adresat la fruntașii gândirii românești, rugându-i să vie în mijlocul nostru, spre a dezvoltă diferite subiecte literare și științifice. Mai mulți scriitori de valoare au binevoit a promite concursul lor; așa Marți 4 Noemvrie ora 8 și jumătate seara, d-nul prof. univ. Nicolae Iorga va vorbi în sala Apollo despre: „Poezii nitați”. Cu această ocazie, corul „Doinei” va cânta mai multe coruri naționale. Apelul Doinei încheie cu următoarele: „Convinsi că aducem reale servicii culturii românești, ne permitem a vă ruga să binevoiți a lua parte la această primă șezătoare literară-muzicală, cum și la cele ce vor urma, pentru care Vă mulțumim de mai înainte”.

Din străinătate.

Afacerea dezertorilor din Casablanca. Ziarul »Matin« din Paris publică textul raportului comisariatului francez Dorde asupra afacerii dezertorilor dela Casablanca. Raportul este divizat în două părți, relatează toate amănunțele organizării unei agenții de dezertori de către supușii germani; expune încercarea de fugă a șase dezertori și încheie arătând că Just, cancelarul consulatului german și dragomanul său, au mers în casa unde s'au refugiat dezertorii. Un dezertor elvețian a fost adus la consulatul Germaniei de către garda indigenă. Dragomanul consulatului a primit pe dezertori. Just a fost violent față de caporalul legiunii și către doi marinari francezi dintre cari unul a căzut jos. Garda indigenă s'a datat la violențe cari nu au încetat decât când oamenii au fost legați; că libera trecere din partea consulului nu viză numai pe supușii germani; că Just nu a fost nici de cum atins de către marinarii cari erau în drept să riposteze.

*

Prin gura Natașei, Tolstoi o caracterizează astfel:

»Celui ce are, i-se va mai dà, iar dela celce n'are, se va mai luà, îl minte (din evanghelle?) — întrebă Natașa pe contesa Maria, — Sonia este celce nu are... Ea nu are, poate egoism, nu știu, însă dela ea se tot ia, și s'a tot luat. Câteodată mi-i grozav de milă de ea; înainte eu tare volam ca Nicolai să o ia de nevastă: însă întotdeauna par'că presimțiam, că aceasta nu va fi. Ea este o floare stearpă (cursivul lui Tolstoi), ca la căpșuni...»

Cum vedeți, lipsa de egoism e aici pentru Tolstoi un defect moral, sau mai bine zis, o slăbiciune morală, o lipsă de putere vitală, — care condamnă la o viață inutilă!...

Și acest tip de »floare stearpă«, prin lipsa de egoism, reapare și în »Ana Karenin« în tipul Varenii. Iar Levin, tipul cel mai iubit de Tolstoi (critica de mult a stabilită că Levin din »Ana Karenin« este Tolstoi însuși în acea epocă a vieții sale), în discuțiile cu Coznișev, spre a apăra indiferentismul său pentru interesele publice, afirmă că el, ca moșier și nobil, nu are nevoie nici de școli, nici de medici de plasă sau de moașe co-

Situațiunea Franței. Generalul Piquart, prezidând un banchet al veteranilor armatei de uscat și de mare, a zis: putem măsura cu mândrie drumul parcurs dela 1870 și să ne felicităm de situațiunea franței.

Ministrul a adăugat apoi: liniștea cu care poporul francez privește în față acum incidente cari altădată ar fi fost privite cu neliniște, dovedește întreaga încredere ce Franța are în destinele sale. (Aplauze).

Evenimentele din Balcani.

Măsuri militare contra Serbiei și Muntenegrului.

În urma agitațiunilor din Serbia și Muntenegru monarhia austro-ungară s'a simțit silită să ia măsuri militare extraordinare. Și anume: rezerviștii cari fuseseră chemați sub drapel la corpul 15 de armată și cari la 27 Noemvrie trebuiau să fie eliberați în urma unui ordin prea înalt, vor fi reținuți sub steag timp mai îndelungat. Corpul acesta de armată se știe, este în Bosnia și Herțegovina și e pe picior de războiu de mai multe săptămâni.

Dintre regimentele românești, cari au detașate trupe și în Bosnia, este regimentul 64 din Orăștie, care are acolo un batalion întreg.

La toate trupele din Bosnia și Herțegovina au fost chemați sub arme rezerviștii din prima linie și dacă n'ar fi situația atât de gravă acești rezerviști ar putea să fie acum eliberați. De altfel nici nu sunt reținuți decât cei cari n'au familie și să face acest lucru pe baza articolului de lege XXXII din 1888, cum s'a făcut și la 1902, când din cauza ex-lexului nu s'a putut recruta.

De altfel în același timp se vestește că reprezentantul monarhiei noastre la Belgrad contele Forgách va prezintă mâine guvernului sârbesc o notă diplomatică, în care-i face atenți pe sârbi să se astâmpere. În caz contrar vor avea de suferit grave consecvențe.

munale, nici de judecătorii de pace etc. — și încheie el: »motivul tuturor acțiunilor este interesul personal« — și nu se rușinează să aducă și argumentul că pentru el, ca moșier, țăranul care știe carte e mai rău...

Pentru celce a urmărit evoluția concepțiunilor lui Tolstoi asupra lumii și vieții, această tendință individualistă a marelui artist, din epoca dintâiu, e foarte semnificativă.

Și în micile capodopere din această fază a carierii sale artistice, veți găsi la Tolstoi același puternic tendenționism, care adesea se manifestă chiar exterior, prin paralele ce face între viața și moartea la diferite stări sociale, la diferite generații, sau chiar între oameni și animale: »Trei morți«, »Doi husari«, »Cazacii«, »Holstomer«, etc.

(Va urma.)

H A Z.

Solidaritatea unei case comerciale.

— Ce zici de firma X et Comp., e solidă, are capital?

— Nu cred să aibă capital: până acum n'a fugit nici un casier de acolo!

Primul român în parlament otoman.

„Independance Roumaine” primește din Monastir următoarea telegramă:

»Dr. Filip Mișa român originar din Albania a fost ales deputat cu mare majoritate de voturi în sandjaucul „Corița”. Dl Filip Mișa a obținut diploma sa la facultatea de medicină din București și de mai mult timp practică medicina în orașul Monastir unde se bucură de o excelentă reputație. Evenimentele politice l'au scos acum pe primul plan și dacă e mare onoare ce i-s'a făcut nu-i mai puțin adevărat că e mare și responsabilitatea de a reprezenta singur pe românii macedoneni în parlamentul Constantinopol.

Confratele bucureștean, cunoscând însă înaltă calitate ale alesului, e sigur, că el va răspunde așteptărilor puse întrânsul de aceea il felicităm călduros. Ne slăturăm și noi acestor felicitări.

Din debaterile Sbraniei.

Cu ocazia încheierii debaterilor răspunsului la mesaj, președintele consiliului a declarat că nu există nimic comun în anexarea Bosniei și Herțegovinei și independența Bulgariei. Nu există nici un acord de gajament care se lege Bulgaria și Austria.

Dl Paprykoff, care a luat apoi cuvântul a zis: Sârbii nu pot face pe bulgari răspunzători pentru situațiunea lor deficilă căci Bulgaria a provocat anexarea Bosniei și Herțegovinei.

Românii deși de altă rasă, au primit cu entuziasm independența Bulgariei din partea sârbilor însă de aceeaș rasă cu noi, nu au auzit nici o vorbă bună; bravul popor muntenegrean pentru care avem sincere simpatii cari sunt reciproce, a aprobat actualul.

Intru cât privește marile puteri situațiunea este neschimbată.

Interpelarea în camera ungară a presa sârbească.

Ziarele din Belgrad atacă cu violență interpelarea făcută de dl Béla Rakovszky în camera din Budapesta în chestiunea agitației care domnește în Serbia. Presa sârbească impută ungurilor că acuma au cu totul altă atitudine față de veșnica lor dușmană Austria.

Serbia înarmează bandele.

Belgrad, 2 Noemvrie. Dela arsenalul din Căminje s'au expediat la Cetinje o mare cantitate de dinamită și materii explozibile, spre a fi împărțite bandelor, ce se vor forma pentru războiul dela Bosnia și Herțegovinei.

Turcia despre pretențiile Serbiei.

Ziarul »Schuralumeth« desminte știrea dată de »Times« că Rusia este convinsă că Poarta nu o înțelege de Austro-Ungaria cu condițiunea unei despăgubiri economice pentru Serbia și Muntenegru. Programul turc nu conține acest punct. Poarta nu este în contra unei oarecare despăgubiri de dat Serbiei, ca, de exemplu, o cămină ferată prin Bosnia în scopul junctiunii Serbiei și Muntenegrului. În orice caz, Poarta, cu toată buna încredere în bunele intențiuni ale vecinilor, trebuie să fie pregătită împotriva tuturor eventualităților la frontiere și pe coastele europene.

După ziarul »Ikdam« ambasadorul turc dela Berlin a comunicat ministrului de externe că negocierile germani consiliază a se da ca garanție a noului împrumut încasările provenite dintr-o urcare a drepturilor vamale. Germania nu ar fi

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. —
Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 gr.

Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost premiate în expozițiunea internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de onoare franceză și cu diploma de distincție.

Toate damele se facideal de frumoase prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adeverește nenumăratele crisori de mulțumită.

Face să dispară roșăța feței, plastruile, petele de ficat și toate necurătențiile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Se capătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszerész — — Makó Ujváros — —

difficultăți. Ambasadorul s'a întreținut de asemenea cu dl Iswolski care a declarat că Rusia nu ar face opunere. De asemenea ar consimți și Austro-Ungaria. O urcare de 10 la sută ar aduce 1 jum. mil. de lire suficient pentru a garanta un împrumut de 30 milioane.

Milovanovici la Roma.

»Morning Post« primește din Roma știrea că regele Italiei este dispus să asculte toate dorințele Sârbilor. Cu ocazia vizitei lui Milovanovici la Curtea din Roma se va discuta și chestia strămutării reședinței regelui dela Belgrad.

Agitațiile comitetului național sârbesc.

Agitațiile în Serbia nu sunt conduse nici de guvern, nici de scepina și nici de membrii curții regale, ci de comitetul pentru apărarea națională. Acest comitet lucrează pe propria lui responsabilitate. Este ușor deci de înțeles de ce partea cea mai mare a legiunilor pentru opiniunea intereselor sârbești o formează astfel de oameni cari n'au nimica comun cu guvernul. În deosebi studenții sunt aceia cari se înrolează în legiunile naționale sârbești. Entuziasmul juvenil al acestora este învâ ușor de explicat.

La urma slăbelor succese pe cari Milovanovici le-a avut la Curțile europene, altitudinea Sârbilor s'a schimbat foarte mult. Spiritul războinic dela început a mai scăzut.

NOUTĂȚI.

ARAD, 18 Noembrie n. 1908.

— **Atentatul dela Blaj.** Primim următoarele amănunte despre revoltătorul atentat dela Blaj:

Piatra libertății din Blaj a fost astăzi noapte, Luni spre Marți, între 2 și 3 ore, aruncată în aer de făptuitori necunoscuți. Făptuitorii s'au folosit de dinamită, precum orată rămășița fitilului și bucățile de piatră spărlite la distanță de 20—30 de pași. Aproape toată piatra e năruiată, câtă a mai rămas abia se ține laolaltă. După păzitorul care s'a dus să vadă cine e, au împuşcat de vre-o 3 ori.

Tot aceeaș soartă a avut-o și crucea numită a lui Iancu, ridicată în Hula Blajului, de unde Iancu — se spune — ar fi împuşcat cu primul tun de cireș și unde au fost ridicate spânzurătorile.

Făptuitorii au fost, cu siguranță unguri. Sau de aici din loc sau veniți de altundeva astăzi noapte cu trenul anume pentru aceasta. Versiunea din urmă e mai probabilă.

Coresp.

Piatra libertății — ne slujim de datele publicate de părintele canonic Dr. Augustin Bunea, în Enciclopedia Română — stă pe locul unde a fost așezată tribuna de pe care în memorabila adunare națională din 3/15 Maiu 1848 nemuritorul Bănuțiu își făcu propunerile. S'a pus acest semn în chip de pomenire a acelor vremi de mărire. Aceasta piatră fusese mai înainte așezată între cele două turnuri ale bisericii catedrale din Blaj, de unde însă aruncată de vânt, a rămas în piața Blajului, până la așezarea ei pe Câmpul Libertății. Piatra aceasta cufundându-se în năsip, mai târziu s'a pus alta peste ea, mult mai înaltă. În primăvara anului 1883, apa Târnavei, schimbându-și alvia, piatra a fost mutată la locul unde se afla și acum. Până la 1876 studenții mergeau în fiecare an la 3/15 Maiu pe Câmpul Libertății, și după sfîntirea pietrii prin preot, unul dintre ei rostea o cuvântare despre adunarea din 1848. Procesiunea aceasta însă, în 1876, fu oprită de guvern.

La 17 Noembrie, 1908 — va scrie cronicarul viitorului — o mână infernală, călăuzită de porniri aziatice, a sfărâmat cu dinamită aceasta smerită piatră, ce străjuia amintirile glorioase ale românilor...

— **Șicane fără sfârșit.** Membrii redacției și administrației noastre au fost chemați ieri cu toții la poliția din loc, unde li s'a luat interogatorul în procesul intentat ziarului nostru pentru publicarea telegramei studenților din Belgrad cântă studenții din București.

Din Budapesta ni-se anunță prin telefon, că pertractarea proceselor „Luptei“ amânate pe azi, din cauza că redactorul ei responsabil citat din Oradea-mare, unde își face deprinderea de arme, a sosit după ora fixată, pentru pertractare — nu s'a putut ține nici azi, deoarece redactorul având concediu numai pentru ieri, a plecat încă aseară la Oradea-mare. Nu se cunoaște încă hotărârea tribunalului din acest prilej.

— **Dr. Lueger în contra lui Andrassy.** Primarul Vienei a acordat zilele acestea un interview unui jurnalist român. Venind vorba de reforma electorală din Ungaria, Dr. Lueger n'a esitat să condamne în chipul cel mai aspru dreptul de vot plural cuprins în proiectul lui Andrassy. Lueger a spus că va agita în chipul cel mai generos în favorul naționalităților și contra domniei oligarhe din Ungaria.

Solda ofițerilor. Ziarul »Fremdenblatt« din Viena vestește că domnitorul a sancționat hotărârile delegațiilor, între cari și dispozițiunile privitoare la sporirea soldei ofițerilor. La 1 Decembrie ofițerii armatei comune vor primi deci solda urcată. Cu aceasta se închide o pagină de sbuciumate veleități politice.

— **»Lumina« și guvernul.** Ziarele guvernului înregistrează cu mare plăcere că »Lumina« s'a declarat pentru proiectul electoral al contelei Andrassy. De vreme ce »Lumina« se tipărește cu banii guvernului e firesc că Saluzsinszky să scrie după placul stăpânilor săi. Se înșeală însă ziarele ungurești și Saluzsinszky își bate joc de stăpânii săi afirmând că »acest ziar câștigă tot mai mult teren printre români«, adevărul e că românilor le e scârbă de astfel de fițuice.

— **Noul cabinet în Austria.** În numărul de ieri al Monitorului Oficial au apărut autografele de numire a membrilor noului cabinet. Cabinetul are caracter interimar. În scrisoarea adresată fostului prim-ministru baronul Beck, împăratul spune că apreciază în mod foarte mult activitatea lui patriotică care a și fost încoronată de mari succese. La ceilalți miniștri demisionari, suveranul exprimă recunoștința sa și le mulțamește pentru devotamentul lor, conferindu-i diferite decorații.

În scrisoarea adresată de către împărat la baronul Bienerth, numindu-l președintele consiliului, suveranul îl însărecoinează să caute cât va putea să obție cooperarea activă a guvernului cu reprezentanții partidelor parlamentare, spre a menține și a întări bazele sistemului actual de cărmuire.

— **Ședința literară publică a pedagogilor dela seminarul din Arad.** Societatea de lectură a despărțământului pedagogic din Arad invită la ședința literară publică, ce va aranja Duminică în 9/22 Noembrie în sala festivă a Institutului. Prețul de intrare: pentru o persoană 1 coroană, pentru o familie 2 coroane. Venitul e destinat pentru bibliotecile de curs. Începutul la 3 ore d. a. Suprasolviri marimonioase se primesc cu mulțămire și se vor cvită pe cale ziaristică.

PROGRAMUL:

1. »Imn«, de T. Popovici. Executat de corul societății.

2. »Cuvânt de deschidere«, de dl prof. Avram Sedean președintele societății.

3. »Latina gîntă«, de V. Alexandri. Declamată de Șt. C. A. Vulpe ped. c. IV.

4. »Trei Doamne și toți trei«, de G. Coșbuc. Decl. de V. Mangra ped. c. I.

5. »Frații Jderi«, de V. Alexandri. Declamată de C. Fărcașiu ped. c. II.

6. »Insușirile personale ale învățătorului«, disertație de A. ex. T. Sala ped. c. IV.

7. »Nunta Zamfirii«, de G. Coșbuc. Decl. de G. Olariu ped. c. III.

8. »Plugul blăstămat«, de V. Alexandri. Declamată de G. Mișușu ped. c. IV.

9. »Jidanul în ralu«, de Th. Speranță. Declamată de Ludovic N. Cioban ped. c. IV.

10. »Morarul«, de Chiriac. Executat de corul societății.

11. »Cuvânt de încheiere«, de P. Ciogradi ped. c. IV. v. președintele societății.

Invitări speciale nu se trimit.

Din ședința comit. ținută în 3/16 Nov. 1908. Avram Sedean, prof., preșident. Ioan Hârdușiu, secretar.

— **Licențiat.** Anunțăm cu plăcere că domnul Aurel Marcu redactor la »Voința Națională«, a trecut cu mare succes licența în drept la facultatea din București. D-na este de origine arădană fiul dlui Nicolae Marcu funcționar la banca »Victoria«. Il felicităm călduros.

— **Jubileul Papel** a fost celebrat cu solemnitate Luni dimineață în biserica sf. Petru din Roma. Serviciul a fost oficiat de către Papa. Au asistat marele duce Alexandru Mihailovici, marea ducesă Xenia Alexandria, sora țarului, principesa Matilda de Saxa, misiunile speciale, corpul diplomaților.

Pentru închiderea serbărilor jubilară a avut loc la Roma o mare iluminățiune Luni seara. Fațadele bisericilor, mănăstirilor, clopotnițelor străluceau de lămpi electrice și de tot felul. Spectacolul cel mai impuător îl prezenta piața sf. Petru unde imensa colonadă din fața bisericii eră iluminată cu focuri bengale, ceea ce da un aspect feeric cu toată vremea ploioasă. O mulțime enormă circula peste tot. Iluminățiunea domului bisericii sf. Petru nu s'a făcut.

— **Alegere de învățător.** În 2/15 l. c. s'a ținut alegerea de învățător în marea și fruntașă comună Toracul-mare, alegându-se cu totalitatea voturilor tânărul Teodor Stoianovici.

— **Marea catastrofă din Vestfalia.** Împăratul Germaniei a răspuns telegramei președintelui Failieres următoarele:

»Adânc mișcat de sentimentele de simpatie pe cari ați bine voit să mi-le mărturișiți în mod atât de călduros, cu prilejul acestei catastrofe spăimântătoare din Vestfalia, țin să vă exprim, domnule președinte, recunoștința mea personală și să vă încredințez și de aceea a poporului german pentru partea vie pe care o luați la doliul nostru național și a soartei numeroaselor victime dintre valoroșii noștri mieri.

»Fiți convins, domnule președinte, că în aceste triste momente de restriște, condoleanței Franței vor fi mult apreciate în întreaga Germanie.

»Vă rog, domnule președinte, să primiți din nou încredințarea considerațiunei mele cele mai înalte.

Iată încă unele amănunte: Liniaștea domnește acum în orașul Hamm (Westfalia). Principele german Eitel-Friderich a intrat într-o mulțime de case de lucrători, aducând condoleanțele împăratului la 139 de văduve. Scenele dureroase la care a fost martor l'au impresionat foarte mult.

Când principele eră să părăsească regiunea minelor, minerii l'au înconjurat strigând: Alteță, cerem mai multă protecțiune pentru lucrători.

Împăratul Wilhelm a oferit 25.000 mărci spre a veni imediat în ajutor familiilor victimelor.

Mina »Radbod« din Hamm a fost inundată fiindcă s'a recunoscut că nu se putea în nici un chip localiza incendiul.

Înmormântarea victimelor se va face Luni dimineața.

Alăstării dimineața s'a oficiat în toate bisericile din Hamm servicii de doliu pentru victimele catastrofei miniere.

Lista victimelor arată că printre cei morți sunt vre-o 30 italieni. De asemenea, printre victime, sunt mai mulți austriaci.

— **Post pentru un notar român.** Ni se scrie: În comuna Bobda comitatul Torontal, e vacant postul de notar. Am dori ca la acest post să recurgă și notari de naționalitate români căci alegerea ar fi sigură de oarece membrii din reprezentanța comunală aproape fără excepție sunt români. Terminul de recurs expiră la 25 Noemvrie 1908 n., iar actele au să se înainteze prețurii din H. Cene.

Ar fi de dorit ca să avem recurenți români căci și comuna respectivă locuitorii ei sunt patru părți de cinci români iar restul germani fără nici un singur reprezentant afară de Baroanul Csávossy.

— **Un paradis pentru fetele de măritat.** Acest paradis pare a fi satul rus Pavlovo. În capitala ținutului Orel, apărură într'o zi doi țărani din satul Pavlovo din guvernământul Voroneș cu cererea să li-se spună sau să li-se arate, unde s'ar găsi fete, cari ar fi dispuse să se ducă cu ei în sat și să se căsătorească acolo. După spusele lor, în satul Pavlovo e o așa lipsă de femei, că la 25 de bărbați vine o femeie.

Lipsa aceasta de gospodine se simte foarte mult. Oamenii au arătat ca dovadă documente confirmate de administrație. Ei istorisau că odată a fost rugat un număr de fete să vină în sat; ele abia au sosit și s'au și măritat; sunt credincioase bărbaților și trăiesc ca în rai.

— **Cercetările în Egipt.** La adunarea generală a societății engleze pentru cercetări în Egipt F. G. Hilton, președintele a arătat că profesorul Flinders Petrie a început săpături pe locul unde a fost Memfisul, iar alții au făcut cercetări în Nubia între stăvilari și insula El Hosiya și au dat de unsprezece țintirime. Antichitățile aflate n'au mare însemnătate, dar din punct de vedere antropologic au mult rost. Grupa cea mai veche e preistorică: schelete și antichități. Altele sunt din timpul împărăției vechi, arătând amestec cu negrii sau nubieni. Sunt și din epoca din urmă. Sunt de asemenea țintirime de robi și de criminali ucizi prin spânzurătoare sau căror li-s'a tăiat capul. Sunt și ucizi și țovitori de subită, sunt și țintirime de creștini străini, călugări. Într'un țintirim s'au aflat dovezi că și pe atunci eră boala spondilita. S'au aflat pe lângă morminte pentru oameni și altele pentru câini. Un câine avea brațele de fier și avea gardă de piele împletită și la un pic de euză lungă legată de gardă.

E însemnat lucru de știut că în timpul preistoric al Egiptului aveau câini mici, cu dinți foarte stricși, deci de mult domesticiți și răsfățați.

— **O pungășie originală.** Pungășia aceasta, după „St. Peteb. Zig.“ au săvârșit o de curând câțiva antreprenori dintr'un oraș de pe Volga, folosindu-se de numele celebrului virtuos Șaljapin. Ei arătau că vor da un concert cu colaborarea lui Șaljapin.

Publicul se grămădi la casă, dar i se răspundea cu regret că bilețele sunt deja vândute de mult la samsari. Publicul năvăli asupra acestora și prețul bilețelor începu să crească în chip spăimântător.

Când sosi înă seara de concert, să comunice publicului că tocmai a sosit o telegramă cu renunțarea lui Șaljapin și că publicul e rugat să-și ia banii dela casă. Banii au fost firește restituiți, dar numai cu preț nominal.

Sumele zăvălate, le-au luat aranjatorii pungășii și concertului, cari au dispărut din oraș.

— **Plantele au ochi?** În urma unor lungi și minuțioase studii, Wagers a ajuns la concluzia că foile dela oarecari plante, prezintă niște protuberanțe cari în realitate nu s decât lentile optice, asemănătoare organelor vizuale ale unui mare număr de insecte. Aceste protuberanțe concentrează lumina, și prin intermediul lor s'au putut obține obiecte fotografice foarte precise, din cari Wagers a prezentat câteva la o asociație științifică din Dublin.

Așa numai se poate explica sensibilitatea și impresionabilitatea unor anumite plante în contact cu lumina.

Profesorul Wagers, a ajuns la concluzia formală că oarecari plante „văd“ lucrurile înconjurătoare și că organele lor vizuale sunt de o rară perfecțiune.

Mișcarea culturală.

Despărțământul Agnita al „Asociațiunii“ invită pe membrii și binevoitorii despărțământului la adunarea generală, ce se va ține în *Nocrich*, la 22 Nov. n. în localul școlii române, orele 12.

Despărț. Săn-Miclăușul-mare al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, aduce la cunoștință publică, că-și va ține adunarea cercnală ordinară în comuna *Sarafola*, Dmăneșcă la 9/22 Noemvrie 1908, la 11 ore s. m. în sala mare a școlii conf. gr. or. române, cu următorul program:

1. Dezchiderea adunării prin directorul despărțământului.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa, în anul expirat.
3. Raportul casarului despre starea casei.
4. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membrii noi și încasarea taxelor restante.
5. Dizertații, cari se vor însinua la prezidiu.
6. Raportul comisiei alese la Nr. 4.
7. Statorirea preliminarului pe 1908/9.
8. Propuneri însinuate la prezidiu cel puțin cu 24 ore înainte.
9. Încheierea adunării.

Invităm deci atât pe membrii Asociațiunii cât și întreg poporul român de pe teritoriul despărțământului nostru, să iele parte la această adunare, iar pe acei domni cari s'au pregătit cu vre-o dizertație sau doresc să facă vre-o propunere, îi rugăm să și le însinue cel puțin cu 24 ore înainte de adunare la directorul despărțământului.

Săn-Miclăușul-mare în 3/16 Noemvrie 1908.
Atanasie Lipovan, Dr. Nestor Oprean,
notar. dir. desp.

Concert, petreceri.

Reuniunea română de cântări din Saliște invită la concertul cel va avea loc Sămbătă, în 21 Noemvrie n. 1908 (Arh. Mihail și Gavril) în sala festivă a școlii.

Programul: I. „Răsunet dela Crișana“, cor mixt cu solo, de I. Vidu.

II. „Copila tinerică“, cor mixt de G. Dima.

III. „Negruța“, cor mixt cu solo, de I. Vidu.

IV. „Când înflor trandafiri'n codru“, baladă pentru cor mixt cu solo și acompaniament de pian, de H. Kirehner.

V. a) „Coasa“; b) „Imi place“; c) „Nu-mi place“, coruri mixte, de I. Vidu.

VI. „Hora“, cor mixt cu acompaniament de pian, de G. Dima.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 18 Noemvrie 1908.

ÎNCHIEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.) 25.32 - 25.34

Săcară pe Oct. 21.02 - 21.04

Cucuruz pe Maiu 14.90 - 14.92

Ovăz pe Aprilie 17. — 17.02

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa — — — —	24 K. 70—25 K. 85
Din comitatul Albei —	24 > 50—25 > 55
De Pests — — — —	24 > 50—25 > 65
Bănățenesc — — — —	24 > 65—25 > 80
De Baciu — — — —	24 > 70—25 > 80
Săcară — — — —	20 > 15—20 > 30
Orz de nutreț, cvalit. I.	16 > 05—16 > 20
„ de cvalitatea II.	15 > 70—15 > 95
Ovăz de „ I.	16 > 85—17 > 15
„ „ II.	16 > 35—16 > 65
Cucuruz — — — —	13 > 80—14 > 40

Felurimi.

Cucerirea văzduhului. Arhitectul Sarre din Berlin, membru în consiliul superior de arhitectură, scrie în „Deutsche Bauzeitung“ despre această chestie.

Nu e cu putință să se întrebuinteze baloanele cu cârmă fără să aibă în destule locuri în Germania porturi unde să se poată adăposti fără primejdie, să-și facă niscal-va reparații, să ia hidrogen, benzină, etc. Zeppelin face o fabrică de baloane, dar trebuie neapărat porturi înzestrate cu toate celea. Tot în aceste porturi ar lăsa sau lua călătorii, ar fi ca niște stații de cale ferată. În aceste stații trebuie să poată arunca ancore și să fie destul de tare legate spre a nu avea grijă de vânturi cât de mari. Pleacă dela principiile ce s'au urmat pentru adăpostirea chulrasatelor. Dupăcum acestora le trebuie apă adâncă și fără stânci, tot așa baloanele trebuie să nu fie în primejdie a se lovi de clădiri sau copaci.

Cere să fie niște clădiri în formă de turnuri deschise la o parte, în cari să poată intra amândouă capetele balonului. Aceste turnuri trebuie să se poată apropia sau depărta între ele și totodată unul din ele să se miște pe un arc de cerc, cu să se poată în totdeauna așeza balonul așa ca să nu-l bată vântul din coastă. Această așezare se poate face automat, prin lucrarea vântului asupra unui steag greu.

Cum vedem mergem repede spre cucerirea văzduhului.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: „Cuvântări ocazionale și funebre“ de Pr. D. Voniga. Tomul I, 16 coale tip. 80 mare. Tipografia nouă, Orăștie. Prețu 4 coroane plus porto. Acestea cuvântări compuse pentru toate ocaziunile, ce obvin în oficiul pastoral al preotului, conțin o mulțime de învățături, sfaturi, mustrări și îndemnări morale, toate potrivite împrejurărilor, ocaziunilor și gradului de pricepere al ascultătorilor.

Folosul practic ce aduce publicarea acestor cuvântări literaturii noastre bisericești, nu se poate acceentua îndeajuns. Ocaziunile și evenimentele extraordinare, ce obvin în viața creștinului sunt cele mai binevenite și mai potrivite momente pentru a putea înflăința cu succes asupra minții și asupra inimii împietrite a ascultătorilor spre a-i întoarce dela păcat la mântuire. Cuvântările pr. D. Voniga intră în laudabile calitate materiale și formale, fiind scrise într-o limbă clară și plăcută, opol se recomandă pe sine în atențiunea onoratei preoșimi. Îi recomandăm cu căldură. Se poate procura dela autor la Gyirok (Temes m.)

Poșta Redacției.

G. T. Viena. Publicăm cu plăcere. Răspuns definitiv putem da numai pe zina de 1 Dec.

V. din Bihor s'au primit, se vor publica. Salutări respectuoase.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Georgs Nichin.

Copii născuți prea de vreme

pot fi salvați de chirurgia și fizică prin Emulsiunea SCOTT și recâștigă vigoarea și viața obișnuită.

Mii de părinți îngrijiți

privesc cu încântare cum sănătatea copiilor lor merge tot spre bine. Copii primesc bucuros și mistuesc ușor

Emulsiunea Scott,

chiar și când resping laptele.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fl. De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodei SCOTT — care este pescarul.

Un candidat de avocat

cu praxă

afă aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria subscrișului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinérváralja.

AVIZ!

Am onoare a aviză on. public atât din provinciă, cât și din loc, că primesc tot felul de lucrări în bransa mea

în atelierul meu de pantoferie,

care deși există abia de un an a câștigat multe recunoștințe, și e asortat cu tot felul de ghețe fason nou de Paris și englezești, executate cât de fin. Tot asemenea lucrez ghețe pentru picioare bolnave, specialități în ghețe de chelneri și tot felul de reparaturi cu prețuri moderate cât se poate de prompt

Mare deposit în creme de ghețe și tocuri de gumă veritabile englezești.

Sciețită sprignaul on. public

ZIMMERMANN JÁNOS

atelier de ghețe

Arad, Str. Deák-Ferencz Nr. 10.

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că începând cu ziua de azi, am scăzut prețul al cărnurilor:

Carne de vită îngrășată:

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 or. 1 kg. carne de vită îngrășată pentru supă 60 or. 1 kg. carne de guliș 58—60 or. 1 kg. carne de friptură, rosbraten pulpa de sus, pește albă 68 or.

Carne de vițel bătrân:

1 kg. carne de vițel bătrân, partea dinainte 48—52 or. 1 kg. carne de vițel bătrân partea dinapoi 64—68 or.

Carne de vițel tânăr:

1 kg. carne de vițel tânăr partea dinainte 68 or. 1 kg. carne de vițel tânăr partea dinapoi 88 or.

Carne de porc:

1 kg. carne de porc 72 or. 1 kg. cotlete de porc 80 or. 1 kg. untură curată topită 68 or. 1 kg. slănină 70 or.

Solicitând părținrea noratului public sunt

cu ceoseblă stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (în casa lui Kristyory).
Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate

Fondată în 1885.

Peterka Lajós

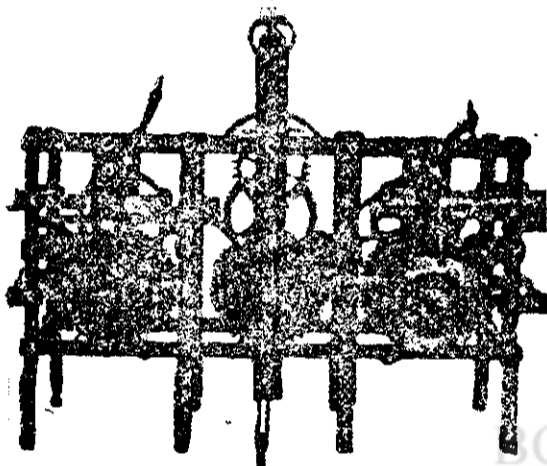
fabrică de clasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta.
Budapesta IV., str. Bástyá nr. 22.

Prăvălia:

V., strada Váczi nr. 57.

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani clasornice de turn — școli — castele și casarme, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe meșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatulu Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Primeșc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Mare succes.

Invenție nouă.

Dinții sustin sănătatea

căci sub influința lor stau organele mistuirei, cari natural au înțirire asupra sănătății. Fiindcă sănătatea e mai scump tesaur din lume, de aceea vă recomand noua mea invenție, care nu e frază goală ci vă dă o probă sigură

cosmetical de dinți „Hófehér“

a lui Nádler

care și cei mai negligeați dinți îi curăță depărtându-le negreala sau gălbineala și face albi ca și zăpada

O singură experimentare adeverește, că „Hófehér“ e mai bun ca praful, crema și pasta de dinți, că nu e în el praf care să frece, care se pune pe gingei și între dinți și ducând smălțul de pe dinți produce dureri de dinți și de gingei. Nu conține săpun, ca altele.

»Hófehér« e un lichid produs din sucuri de plante pe cale chimică, și are un gust plăcut.

Prețul unei sticle 1 cor. 50 fil, care ajunge 1—2 ani.

Se capătă la:

Nádler Lajos

ARAD, în depozitul din Andrassy tér 20,
Locul fabricii: Varjassy József utca 32, (casa proprie).

Sub scutul legii și patentat!

Opawski József

prima favrică de trăsuri de copii în Ungaria de sud.

TIMIȘOARA. — Jozsefváros.

Misits utca 2 sz. Hunyadi utca sarok.

Ține în deposit

trăsuri de copii

fabricațiune proprie, dela cele mai simple până la cele mai împodobite cu prețuri favorabile.

Tot așa primește tot felul de reparaturi în bransa aceasta.

Celce dorește a avea RACHIE

ieftină,
FĂRĂ CĂZAN

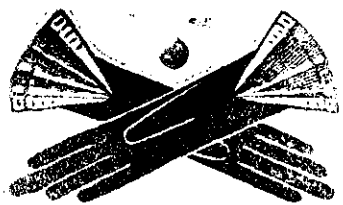
acela să-și procure dela comerciantul
Radovan Popovits, în Ujvidek,

CARTEA
din care poate învăța cum să facă toate
răchirile și cum manipula reza vinurilor.
Prețul acestei cărți e 6 cor.
Tot așa vând materialul necesar cu prag cu tot.
Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Alexandru Văleanu

magazin de mănuși, de bandaje și de pantofărie ortopedică.
Sighetul-Maramurășului.

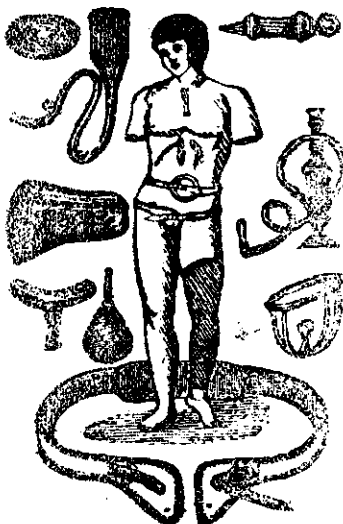
Piața principală (Fötér)

Beșici de gumă
americane,
beșici de pește
— franțuzești. —

Prezervative
femmeiști, Cio-
rapi de gumă,
suspensoare,
bandaje, mănuși,
bandaje „Diana”,
— irigatoare. —

Execut după co-
mandă medicală
ghe te orthope-
dice pentru pici-
oare ori-cât de
bolnave și dure-
— roase. —

O rugare modestă, care nu vă costă nici
o oboseală, dar administrației ziarului nostru
poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la
cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere
sau cumpărare să se provace că adresa firmei
cețit-o în Tribuna.

Katzki Antal

atelier mehanic de mașini de cusut și biciclete
Temesvár, Belváros, Lonovics-u. 6 sz.
(Intrarea prin partea străzii Jenő főherceg).

Se angajază să repare și să procure *mașini de
cusut, mașini de împletit ciorapi, biciclete
motoare, automobile, gramofone și ma-
șini de scris, precum soneri electrice și re-
pararea telegrafelor de casă și introducerea
lor. — Ține în deposit mașini de cusut
nouă și biciclete, tot așa gramofone și
părți separate de mașini de cusut și biciclete.*

Mare asortiment în plăci româ-
nești pentru gramofone cu dia-
metru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

**Preț curent gratuit
și porto franco. —**

HEICZER FERENCZ

croitor de haine civile prețești și uniforme.

Nağyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor.
preoți că mi-au sosit pentru sezonul de
toamnă și iarnă postavurile negre, cari își
păstrează culoarea și le țin în magazinul
meu bine asortat, pentru
comandele din provincie
ajunge o reverendă de
model, sau o haină, la
dorința mă duc ori unde
cu plăcere pe cheltuiala
mea proprie.

Tot asemenea țin în
magazin pos. avurile cele
mai noi și moderne din
patrie, franceze și engleze
pentru tot felul de par-
desiuri și paltoane de
iarnă foarte bune.

Fritsch & Connart

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11.—
„ „ box „ „ „ „ . . .	K 11.—
„ „ șevro pt dame cu bumbi . . .	K 10.50
„ „ „ „ „ cu șirete . . .	K 9.50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8.—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 4.80
Ghete de copii dela	K 3.—

Material de I-a clasă.

Să facem baie acasă.

Baie de aburi și aier încălzit

în odaie.

Singura **baie** eficace contra
reumei și răcelei
este **baia de aburi acasă.**

Baia de aburi „SANTAS“ oricine o poate
folosi acasă. În odaie nu se face deloc
aburi. Nu se poate lăuda destul bineface-
rea de a te putea scaldă înaintea patului
și după baie să te poți culca imediat.

Este o comoditate ca-n baie. Pentru
omul sănătos e o necesitate a vieții.
Pentru cel bolnav e mântuire. Inma-
nuarea băii e ușoară și repede.

Se poate vedea în decurs de câteva zile
în hotelul **Crucea Albă etag. I. 4**
unde fără nici o cheltuială se dau expli-
cările necesare.

Doczi Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.

Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete,
mașini de cusut mașini de
scris, măsurătoare de spirit,
instrumente pentru ingineri,
instrumente pentru dentiști,
sonerii electrice, telefoane,
gramofone și puști. Părți de
mașini de cusut și de bice-
lete, lămpi cari desvoaltă gaz

și boicete de luminat.

Mașini de cusut mănuși și biănării.
Stărpitor de troscoțel, economisator de cărbuni.
Repararea instrumentelor de desen.

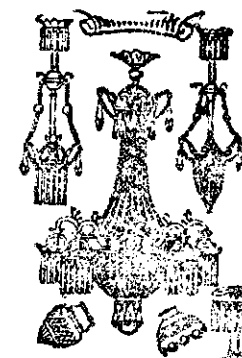
Szoták József

fabricant și turnător artistic de obiecte de
bronz, candelabre, table de firmă de metal

Kassa, Pogány-utca 9.

Lucrează pentru fabricanți de mobilă
după orice desen (părți de metal nece-
sare la mobile).

Mai departe table de metal pentru
firme de avocați, medici, fabricanți,
totodată table pentru comune și numere de casă.

Totodată se face candelabre pentru case,
cafenele și bi-
serici, până la cele mai luxoase și complicate cu prețuri
moderate.